

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ

Γραμματεία Καταναλωτικού Κινήματος της ΓΣΕΕ



Εκπαιδευτικά προγράμματα της ΓΣΕΕ
για την ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ και την ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ



Εκπαίδευση Εκπαιδευτών-Συμβούλων

Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού υλικού



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αθήνα
2012

Πράξη

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

Άξονας Προτεραιότητας: 8

Υποέργο 1ο

**Συνδικαλιστική Εκπαίδευση, Προγράμματα για την Κοινωνική Οικονομία και τα
Δικαιώματα του Καταναλωτή, Εσωτερική Αξιολόγηση Πράξης, Νέο Εκπαιδευτικό Υλικό**

Ενέργεια 11η

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ-ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Οργάνωση της ύλης - Διαμόρφωση δομής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

- ο Πιέρα Λευθεριώτου, Φιλόλογος, στέλεχος Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, ΥΠΔΒΜΘ

Επεξεργασία, μορφοποίηση – Ψηφιοποίηση υλικού

- ο Νίκος Παϊζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστημονικός Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,
- ο Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Δημοσιοποίηση

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2012

ISBN: 978-618-5006-05-1

Copyright: **ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ της Γ.Σ.Ε.Ε.** (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)

Διεύθυνση: 3^{ης} Σεπτεμβρίου 36, 10432 Αθήνα

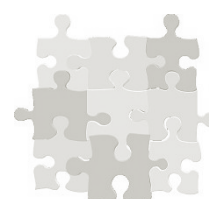
Τηλ.: 210 5218700, Fax: 210 5218754

Email: kanep@otenet.gr, Ιστότοπος: www.kanep-gsee.gr

Παραγωγή - Εκτύπωση

ΚΑΜΠΥΛΗ Adv. Διεύθυνση: Αντιγόνης 60, Αθήνα

Τηλ.: 210 5156820, Fax: 210 5156811



Εκπαίδευση Εκπαιδευτών-Συμβούλων Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού υλικού



Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	8
Κεφάλαιο 1ο: ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ.....	9
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	9
1.1. Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις	9
1.2. Διά βίου μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.....	11
Κεφάλαιο 2ο: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΜΑΘΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	15
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	15
2.1. Θεωρίες μάθησης και μάθηση ενηλίκων	15
2.1.1. Θεωρίες μάθησης	15
2.1.2. Θεωρίες μάθησης ενηλίκων	17
2.1.3. Σημεία σύγκλισης θεωριών μάθησης	19
2.2. Χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων και εμπόδια στη μάθησή τους.....	20
2.3. Προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης ενηλίκων	24
Κεφάλαιο 3ο: Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	30
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	30
3.1. Περιγραφή του ρόλου	30
3.2. Απαιτούμενα προσόντα	31
3.3. Εκπαίδευση των εκπαιδευτών ενηλίκων	34
Κεφάλαιο 4ο: Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	39
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	39
4.1. Η πρώτη συνάντηση εκπαιδευτή και εκπαιδευομένων	39
4.1.1. Η εναρκτήρια συνάντηση	39
4.1.2. Η ενδιάμεση πρώτη συνάντηση	43
4.2. Οι εκπαιδευτικές τεχνικές	44
4.2.1. Περιγραφή και προδιαγραφές εφαρμογής εκπαιδευτικών τεχνικών	45
4.2.2. Επιλογή και συνδυασμός εκπαιδευτικών τεχνικών	55
4.3. Εποπτικά μέσα και χώρος διδασκαλίας	59

Κεφάλαιο 5ο: Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	61
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	61
5.1. Η λειτουργία της εκπαιδευτικής ομάδας	61
5.1.1. Συμμετοχή και εργασία σε ομάδες	61
5.1.2. Δυναμική ομάδας	64
5.2. Η επικοινωνία στην εκπαιδευτική ομάδα	70
5.2.1. Διαδικασία και εμπόδια επικοινωνίας	70
5.2.2. Αποτελεσματική επικοινωνία	73
Κεφάλαιο 6ο: Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ.....	79
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	79
6.1. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου	79
6.2. Η αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτή ενηλίκων	81
Κεφάλαιο 7ο: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.....	89
Εισαγωγικές παρατηρήσεις	89
7.1. Προδιαγραφές σχεδιασμού διδακτικής ενότητας.....	89
7.2. Προδιαγραφές σχεδιασμού και παρουσίασης μικροδιδασκαλίας.....	98
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	102
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	108
A. «Παράλληλα» κείμενα	108
Paulo Freire, Η πράξη της μελέτης.....	108
Paulo Freire, Όταν η εκπαίδευση είναι απελευθερωτική πράξη	111
Alan Rogers, Η εκπαίδευση ενηλίκων σε μια κοινωνία ζωντανή μια κοινωνία που αλλάζει.....	115
Κ. Μάγου & Γ. Σιμόπουλου, Εκπαίδευση ενηλίκων και διαπολιτισμική ικανότητα	119
Π. Λευθεριώτου, Ο ρόλος και η εκπαίδευση των εκπαιδευτών ενηλίκων στην Ελλάδα.....	122
B. Παράδειγμα Σχεδιασμού Μικροδιδασκαλίας	140
Γ. Έντυπο Σχεδιασμού Μικροδιδασκαλίας	145
Δ. Οδηγός Αξιολόγησης Μικροδιδασκαλίας.....	147
Ε. Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	149



Γραμματεία Καταναλωτικού Κινήματος
ΓΣΕΕ



Κέντρο Ανάπτυξης
Εκπαιδευτικής Πολιτικής
της ΓΣΕΕ

3^{ης} Σεπτεμβρίου 36, 10432 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: 210 – 52 18 700, Φαξ: 210 – 52 18 754
Email: kanep@otenet.gr
Ιστοσελίδα: www.kanep-gsee.gr



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



978-618-5006-05-1